

Henry Thoreau: Kolme matkaa erämaahan

THOREAU

Kolme matkaa erämaahan

Suomentanut Antti Immonen

www.alligaattorikustannus.fi

Alkuteos *The Maine Woods* (1864)
Suomentanut Antti Immonen

Ulkoasu: Jussi Hirvi
Kirjapaino: Tallinna Raamatutrükikoda

Taiteen keskustoimikunta on tukenut
tämän kirjan suomennustyötä

ISBN 978-952-7011-01-0

Alligaattori Kustannus
Helsinki 2014

Sisällys

Ktaadn 7

Chesuncook 77

Allegash ja Penobscotin itähaara 143

Matkamiehen mietteitä. Suomentajan jälkisanat 269

Suomentajan huomautuksia 277

Ktaadn

ELOKUUN 31. PÄIVÄNÄ 1846 lähdin Massachusettsissa sijaitsevasta Concordin kaupungista ensin junalla ja sitten höyrylaivalla kohti Mainen korpimaita ja Bangoria. Aikomukseni oli vaeltaa erään Bangorin puukaupan palveluksessa olevan sukulaiseni¹ kanssa niinkin kauas kuin eräälle Penobscotjoen länsihaaran patoalueelle, jonka puuvaroista hän oli kiinnostunut. Sieltä on noin sata mailia Bangorin yläpuoliselle joelle, kolmekymmentä mailia Houltonin sotilastielle ja viisi mailia kauimmaiselle tukkikämpälle.² Ajattelin tehdä sieltä retkiä joko yksin tai mahdollisesti siellä tapaamieni muiden matkalaisten kanssa noin kolmenkymmenen mailin päässä sijaitsevalle Ktaadnille, Uuden-Englannin toiseksi korkeimmalle vuorelle, ja eräille Penobscotjoen järville.³ Siihen vuodenaikaan oli epätavallista törmätä metsässä savottaporukkaan, koska metsätyöt olivat jo loppuneet, ja olinkin ilahtunut kohdatessani sattumalta miesjoukon, joka oli silloin vielä työssä korjaamassa suuren kevät-
tulvan aiheuttamia tuhoja. Vuorelle pääsee helpoimmin ja suorinta tietä joko hevosella tai jalkaisin sen koillispuolelta Aroostookin tietä pitkin, Wassataquoikjoen vartta seuraillen. Sillä tavoin näkee kuitenkin vähemmän erämaata eikä lainkaan suurenmoista joki- tai järvimaisemaa, eikä saa kokea jokivenekyytiä ja vesillä liikkumisen hienoutta. Olin liikkeellä otolliseen vuodenaikaan, koska kesällä lukemattomat mäkärät ja polttiaiset (joita intiaanit kutsuvat ”näkyttömiä”) tekevät metsässä kulkemisen miltei mahdotto-
maksiksi.⁴ Nyt niiden valtakausi oli kuitenkin jo melkein ohi.

Valkoiset löysivät Ktaadnin, intiaanien kielellä ”korkean maan”, ensimmäisen kerran vuonna 1804.⁵ West Pointin sotilasakatemian professori J. W. Bailey kävi siellä 1836, valtioneurologi Charles T. Jackson 1837 ja kaksi bostonilaista nuorukaista 1845.⁶ Minun jälkeenkään vuorella on käynyt pari kolme retkikuntaa, jotka ovat

myös kertoneet siitä kirjoituksissaan.⁷ Sen lisäksi vuorelle oli kiivennyt vain muutama eränkävijä ja metsästäjä, eikä muutiretkeilyn aallonharja tule yltämään sinne saakka vielä pitkiin aikoihin. Mainen osavaltion vuoristoseutu ulottuu White Mountains -vuorten tienoilta satakuusikymmentä mailia koilliseen Aroostookjoen pääuomalle ja on noin kuusikymmentä mailia leveä. Villi tai asumaton osa on vielä paljon laajempi. Niinpä kulkemalla vain muutaman tunnin siihen suuntaan tiedonjanoiset seikkailijat päätyvät sellaisen koskemattoman metsän äärelle, joka on luultavasti kaikin puolin kiinnostavampi kuin maisema tuhat mailia lännempänä.

Lähdin seuraavan päivän aamuna, siis tiistaina 1. syyskuuta, kumppanini kanssa kärrykydillä Bangorista kohti joen yläjuoksuuta. Otaksuimme, että pääsisimme seuraavan päivän iltaan mennessä noin kuudenkymmenen mailin päässä olevalle Mattawamkeag Point -nimiselle hiekkaharjanteelle⁸ kahden muun vuoristovaelluksellemme mukaan lähteneen bangorilaisen kanssa. Meillä oli kullakin selkäreppu tai olkalaukku täynnä vaatteita ja muuta tarpeellista. Vaellustoverillani oli lisäksi ase.

Vähän yli kymmenen mailin päässä Bangorista kuljimme Stillwaterin ja Oldtownin kylien poikki. Ne oli rakennettu Penobscotjoen putouksille, jotka tuottavat lähes kaiken Mainen metsien sahaamiseen tarvittavan voiman. Sahalaitokset on rakennettu joen päälle. Siellä joki on kaikkina vuodenaikoina täynnä tukkeja, käynnissä on kova tohina, kun alkujaan vehreät puut muuttuvat vitivalkeaksi sahatavaraksi. Näiltä main saavat alkunsa kaikki listat, laudat ja lankut. Vaellustoverini herra Sawyerin tehtävänä oli piirrellä kartalle merkintöjä, jotka sinetöisivät monien metsien kohtalon. Säälittä sahata halkoivat Mainen metsistä, Ktaadn-, Chesuncook- ja St. John -jokien varsilta kootut puut lankuiksi, laudoiksi ja rimoiksi, joita kai edelleen sahattiin yhä pienemmiksi ja pienemmiksi, kunnes niistä saatiin sopivan kokoisia. Kuinka nuo strobustumänyt⁹ olivatkaan seisseet Chesuncookin töyräällä tuulen tuivertaessa niiden oksastoa kaikista ilmansuunnista ja auringonvalon välkkyessä neulasissa – ja millaisia ne olivat nyt – myytyinä New England

Friction Match Companylle tulitikkujen raaka-aineeksi!¹⁰ Olen jostakin lukenut, että vuonna 1837 Penobscotjoella ja sen sivuhaaroilla Bangorin yläpuolella oli kaksisataaviisikymmentä sahaa (suurin osa aivan tämän paikan lähistöllä), jotka tuottivat vuosittain kaksisataa miljoonaa jalkaa¹¹ sahatavaraa. Tähän pitää vielä lisätä Kennebec-, Androscoggin-, Saco- ja Passamaquoddyjoen ja muiden jokivarsien puutavara. Ei ole mikään ihme, että saamme usein kuulla aluksista, jotka ovat jääneet rannikkovesille jopa viikoksi satimeen Mainen metsistä uitetun puutavaran piirittämänä. Raivopäisten demonien tavoin ihmiset yrittävät parturoida koko seutukunnan metsät mahdollisimman nopeasti joka ainoaa majo-vasuota ja vuorenrintettä myöten.

Oldtownissa poikkesimme eräälle veneverstaalle. Jokiveneiden valmistus Penobscotin tarpeisiin on aikamoista liiketoimintaa. Katsastimme eräitä varastokappaleita. Jokiveneet ovat keveitä ja sulavalinjaisia kulkuneuvoja, pari-kolmekymmentä jalkaa pitkiä ja korkeintaan neljä ja puoli jalkaa leveitä. Niitä voi käyttää kiperien ja kivikkoisten koskien laskemiseen tai toisaalta kantaa pitkiäkin rupeamia harteilla. Ne ovat intiaanikanoottien tavoin molemmista päistään teräviä, ja niiden keula voi nousta seitsemän tai kahdeksan jalkaa vedenpinnan yläpuolelle, jotta ne liukuisivat kivien yli mahdollisimman helposti. Jokivene on hyvin kevytrakenteinen. Kummassakin laidassa on vain kaksi lautaa, joita useimmiten tukevat kevyet vaahtera- tai kovapuiset¹² kaaripuut. Keskikohtaan on käytetty mitä komeimpia ja leveimpiä strobustumäntylautoja, jotka tosin eivät pääse oikeuksiinsa, koska pohja on täysin tasainen – ei vain sivusuunnassa, vaan myös pituussuunnassa. Toisinaan jokiveneet vääntyvät käytössä ”sianselkäisiksi”, jolloin niiden omistajat kääntävät ne ylösalaisin ja suoristavat ne asettamalla painot molempiin päihin. Meille kerrottiin, että jokivene kestää korkeintaan kaksi vuotta, usein vain yhden ainoan kivikkoisen matkan. Hintaa jokiveneellä oli kahdestatoista kuuteentoista dollaria. Tämän valkoisen miehen kanootin nimi, *batteau*, kuulosti korvissani jollakin tapaa raikkaalta ja ihmeen soinnukkaalta. Sana toi mieleeni

Charlevoix'n ja kanadalaiset vaeltajat.¹³ *Batteau* on turkiskauppiaan vene, eräänlainen kanootin ja veneen risteytys.¹⁴

Astuimme lossiin ja jätimme intiaanisaaren taaksemme.¹⁵ Kun loitonimme rannasta, huomasiin juuri ennen yläjuoksua lyhyen ja nukkavierun, pesumuijan näköisen intiaanin – heillä on usein jonkinlainen maidot kaataneen piian onneton ilme – joka nousi Oldtownnin puoleiselle rannalle ruokatavarakaupan lähellä, veti kannoittinsa maihin, otti turkisnipun toiseen käteensä, pienen nassakan tai lekkerin toiseen, ja kapusi jokityörästä ylös niiden kanssa. Tuo näkymä toi mieleeni hänen heimonsa historian, tarkemmin sanottuna kärsimyshistorian. Vuonna 1837 heimoon kuului vielä 362 henkeä.¹⁶ Vaikka saari näytti nyt autioituvalta, säiden riepomien talojen seassa oli muutamia uusiakin, aivan kuin heimolla olisi ollut vieläkin elämä mallillaan. Yleisesti ottaen talot näyttivät kuitenkin kurjilta, huterilta ja ilottomilta, kuin takapihan puuliterteiltä. Ne eivät näyttäneet pysyviltä asumuksilta edes intiaaneille, vaikka heillä koti oikeastaan tarkoittaa jotakin muuta kuin pysyvää asumusta – heidän elämänsähän on joko *domi aut militiae*, kotona tai sotajalalla, tai nykyisin pikemminkin enimmäkseen *venatus*, metsästystä.¹⁷ Ainoa hyvälaatuisen näköinen rakennus oli kirkkorakennus, eikä sekään ollut abenakien¹⁸ aikaansaannos, vaan Rooman kirkon¹⁹. Kanadalaisille kirkko saattaa olla tarpeen, intiaaneille ei. Heimo oli kerran ollut voimakas, mutta nykyisin heidän keskuudessaan viimeisin villitys on politiikka. Kunniakkaampaa intiaaneille olisi mielestäni ollut rivi *wigwameita*, *powwow* ja kidutuspaalussa viruva vanki.²⁰

Rantauduttuamme Milfordiin seurasimme ratsain Penobscotin itäpuolta säilyttäen jotakuinkin jatkuvan näköyhteyden joelle ja sen intiaanien asuttamiin saariin – kaikki saaret aina Nickatowiin joen itähaaran suulle saakka ovat nimittäin heidän hallussaan. Ne ovat yleensä tarkkaan hakattuja, ja niiden maaperä on kuulemma parempaa kuin jokea reunustavilla rannoilla. Joki näytti matalalta, louhikkoiselta ja siinä oli taajassa vuolaita koskipaikkoja, joissa aurinko välkehti ja väreili. Pysähdyimme tuokioksi katselemaan,

kuinka kalasääski²¹ sukelsi korkealta kohtisuoraan alas kuin nuoli kalan kimppuun. Siltä jäi sillä kertaa saalis saamatta.

Kuljimme nyt Houltonin tietä, jota pitkin aikanaan marssitettiin joukkoja kohti sodanjumala Marsin mukaan nimettyä kukkula – joskaan ei kohti voittoa sotaan, kuten sittemmin huomattiin.²² Houltonin tie on näillä tienoin ainoita kunnan teitä, melkein yhtä suora ja hyvin tehty ja hoidettu kuin mikä hyvänsä oikea tie. Näimme joka puolella tulvan jättämiä merkkejä – yksi talo oli kallellaan, toinen siirtynyt alkuperäisiltä sijoiltaan ja kolmas niin vettynyt, että se näytti edelleen tuulettavan ja kuivattelevan perustuksiaan. Tiellä lojui hajan tukkeja, joissa oli monenlaisia omistajien merkkejä, ja joissakin oli sellainenkin merkintä, joka kertoi niiden olleen joskus siltapuita. Ylitimme intiaanien kesäisesti nimeämän Sunkhazejoen sekä Olemmon- ja Passadumkeagoet, puhumattakaan monista muista pienemmistä vesireiteistä, jotka näyttivät paljon mahtavammilta kartassa kuin paikan päällä. Passadumkeagilla näimme vain mitä nimikin jo vihjasi²³ – innokkaita poliitikkoja (valkoihaisia siis) kiihkeinä tietämään kuinka vaalit sujuisivat, vilkkaasti hillittyyn äänensävyyn keskustelevia ihmisiä, joiden tekovilpittömyyteen ei voi olla uskomatta.²⁴ Ihmisiä, jotka ehtimättä edes esitellä itseään koettivat kärryjen kummaltakin puolelta julistaa suuria asioita vähin sanoin – he kun näkivät kuskien hypistelevän jo kärsimättömänä raippaansa – mutta puhuivat suurista sanoistaan huolimatta vain vähän asiaa. He olivat nähneet ja tulisivat näkemään niin vaalivoittoja kuin –tappioitakin. Joku valittaisiin, joku jäisi valitsematta. Yksi heistä, kärryjen vieressä hämärässä seisoskeleva tuntemattomuus, säikäytti hevosparan vaikuutteluillaan, jotka äityivät sitä varmemmiksi mitä epävarmempä hän oli asiastaan. Kartalla Passadumkeagin tienoo ei näyttänyt kummoiseltakaan paikalta. Auringon laskiessa jätimme jokireitin joksikin aikaa ja lähdimme oikotietä Enfieldiin, jonne pysähdyimme yöksi. Se oli, samoin kuin useimmat muutkin tienvarren nimetyt paikat, pitävä muuten nimeämättömässä ja lohkomattomassa erämaassa, jolle oli kai annettu nimi vain erottamaan sitä muusta

maastosta. Huomasin, että alueen vanhimman asukkaan kotinurkissa kasvoi suuri joukko terveitä ja elinvoimaisia, hedelmää tekeviä omenapuita. Kaikki hedelmät olivat kuitenkin jalostamattomia ja siksi verrattain arvottomia. Koko lailla samanlaista oli alempanakin joen varrella. Minulla, Massachusettsin pojalla, oli hauskaa ajatella, kuinka antaisinkaan paikallisille puheenaihetta ja puuhaa, jos ilmestyisin keväällä tänne varttamisvälineet olalla, matka-arkku täynnä erilaisia pitokkaita.

Seuraavana aamuna ajoimme kärryillä korkeassa mäkimaastossa, josta oli näköala kauniille neljä tai viisi mailia pitkälle Cold Stream Pond -järvelle. Tulimme takaisin Houltonin tielle (jota kutsuttiin näillä nurkin ”Sotilastieksi”) Lincolnin kohdalla. Lincoln on näiden seutujen suurin kylä Oldtownin jälkeen ja sijaitsee neljäkymmenenviiden mailin päässä Bangorista. Saatuamme tietää, että yhdellä intiaanisaaarista oli useita wigwameja, jätimme hevosen ja kärryt ja kävelimme metsän halki puolisen mailia joelle värvätäksemme itsellemme oppaan vuoristoon. Löysimme vasta melkoisen etsiskelyn jälkeen intiaanien asumukset – pienet majat eräässä suojaisessa paikassa, josta avautuvat näköalat olivat tavattoman kauniita. Rantaviivaa reunustivat somat niityt ja koristeelliset jalavat. Löysimme rannalta kanootin, jolla meloimme joen yli saarelle. Rantautumispaikkamme vieressä vedessä olevalla kivellä istui auringonpaisteessa noin kymmenen- tai kaksitoistavuotias intiaanityttö, joka pesi pyykkiä ja hyräili (tai pikemminkin hymisi) jotakin intiaanisävelmää. Rannalla lojui kokopuinen lohiatrain, jollaisia intiaanit olivat kenties käyttäneet ennen valkoisten tuloa. Sen kärkeen oli kiinnitetty taipuisa puuväkänen, joka kalan läpi tunkeuduttuaan taker-tuisi siihen kiinni, kutakuinkin samanlainen vempain kuin vintti-kaivon sangonpidikkeessä. Kun kävelimme lähintä asumusta kohti, meitä vastaan hyökkäsi tusinan verran suden näköisiä koiria. Ne saattoivat periytyä suoraan muinaisista intiaanikoirista, joita näiden seutujen ensimmäiset vaeltajat olivat luonnehtineet intiaanien ”susiksi”.²⁵ Ehkä ne olivatkin susia. Talon asukas ilmestyi pian kädes- sään pitkä keppi, jolla hän hätisteli koiria loitommalle samalla kun

keskusteli kanssamme. Hän oli roteva mutta tyhmä ja lipevä tyyppi, joka kertoi meille – ikään kuin vastaaminen kysymykseemme olisi ollut ensimmäinen kunnan asia, jonka hän joutui sinä päivänä tekemään – että pari intiaania (hän ja eräs toinen) oli aikeissa lähteä yläjuoksulle päin vielä tänään ennen puoltapäivää. Kuka tuo toinen oli? Louis Neptune, joka asui viereisessä talossa. Lähdimme yhdessä katsomaan, mikä Louis olisi miehiään. Sama koiramainen vastaanotto. Louis Neptune ilmestyi esiin. Vaikka hän oli pieni ja kuiva mies, jolla oli uurteiset ja ryppyiset kasvot, hän tuntui olevan noista kahdesta johtaja. Muistin että juuri tämä sama mies oli matkannut Jacksonin kanssa vuorelle vuonna 1837. Esitimme samat kysymykset Louisille vain saadaksemme samat vastaukset kuin viereissä seisovalta toiselta intiaanilta. Kävi ilmi, että he olivat aikeissa lähteä puoliltapäivin liikkeelle kahdella kanootilla Chesuncookille hirvimetsälle ja olisivat poissa kuukauden. ”No, Louis, jos te ehditte Mattawamkeag Pointille (vähän ennen Mattawamkeagia sijaitseville Five Islands -saarille²⁶) leiriytymään yötä vasten, niin me neljä patikoimme Penobscotin länsihaaran vartta huomenna ylävirtaan päin ja odotamme teitä padolla tai tällä puolella. Saatte meidät kiinni huomenna tai ylihuomenna, ja voimme nousta siellä kanootteihinne. Me odotamme teitä, te odotatte meitä. Maksamme toki vaivoistanne.” ”Juul!” vastasi Louis. ”Teillä olla ehkä muonavaroja meille kaikille – sianlihaa, leipää – te maksaa sillä tavoin.” Ja hän jatkoi vielä: ”Minä varma, että me saada hirvi”. Kun kysyin, antaisiko (vuoren jumala) Pomola hänen mielestään meidän kiivetä ylös, hän vastasi, että meidän pitäisi jättää huipulle rommipullo. Hän oli tehnyt sillä lailla monta kertaa, ja aina hänen käydessään myöhemmin tarkistamassa tilanteen rommi oli kadonnut.²⁷ Louis oli käynyt vuoren huipulla pari kolme kertaa ja jättänyt sinne viestin muun muassa englanniksi, saksaksi ja ranskaksi. Miehet olivat pukeutuneet kevyesti paitaan ja pitkiin housuihin, kuten työläiset kuumalla kelillä. He eivät kutsuneet meitä koteihinsa, vaan tapasimme ulkona. Lähtiessämme intiaanien luota pidimme itseämme onnekkaina, kun olimme saaneet niin hyvät oppaat ja matkakumppanit.

Vaikka tien varrella taloja olikin harvassa, niitä oli kuitenkin siellä täällä. Aivan kuin ihmiset olisivat levittyneet koko maapallolle niin ehdottomalla lainomaisuudella, ettei sitä voisi kumota rangaistuksesta tai kevyin perustein. Yksi tai kaksi kylääkin oli idullaan, juuri kasvunsa aloittaneena. Tie itsessään oli huomiota herättävän kaunis. Monet meidän seuduillamme harvinaiset puut – hienot ja kauniit kanadanlehtikuuset²⁸, kanadantuijat²⁹, pallokuuset³⁰ ja palsamipihdat muutaman tuuman mittaisista monen jalan korkuisiin – reunustivat sitä paikka paikoin kuin pitkää pihatietä ja versoivat esiin reunustan ruohikoista katkeamattomana ketjuna, joka imi elinvoimansa tieltä valuvasta vedestä. Samaan aikaan vain askeleen päässä kummallakin puolella alkoi armoton ja koskematon erämaa, jonka elävien, kuolleiden ja lahoavien puiden labyrintin tunsivat vain kauriit, hirvet, karhut ja sudet. Houltoniin matkaavien kulkua sulostuttivat paljon täydellisemmät kasviyksilöt kuin missään puutarhassa voi nähdä.

Puoliltapäivin, kun olimme kulkeneet Bangorista viisikymmentäkuusi mailia, ehäitimme Mattawamkeagjoelle. Pysähdyimme suosittuun, edelleen Houltonin tien varrella toimivaan majataloon, johon Houltonin tie itse asiassa päättyikin. Siellä oli erikoinen Mattawamkeagjoen ylittävä, katettu silta, joka oli kuulemma rakennettu noin seitsemäntoista vuotta sitten. Söimme päivällistä – johon sisältyi, kuten muuten tämän tienvarren majataloissa aamiaiseen ja illalliseenkin, monenmoisia makeita leivonnaisia pöydän täydeltä. Uskon voivani liioittelemaan sanoa, että meitä kahta varten oli katettu pöydälle riviin melkein tusinan verran herkukulautasia. Tukkipöydän sanotaan himoitsevan savotasta palatessaan suuresti kakkuja ja piiraita ja muita makeita leivonnaisia, jotka ovat kämpillä tuiki tuntemattomia. Tämä onkin sitä *tarjontaa*, joka tyydyttää *kysynnän*. Kuten talouselämässä, erämaassakin tarjonta vastaa kysyntään, ja nälkäiset miehet haluavat rahoilleen kunnan vastineen. Epäilemättä Bangoriin ehtiessä elimistön tasapaino on kuitenkin jo palautunut – Mattawamkeagjoki puristaa pois turhat mehut. ”Piirakkalinjan toiselta puolelta” tulevan (kuulostakoon

tämä erottelu filosofisesti miten epämääräiseltä hyvänsä) on tyydyttävä siihen, mitä tuon linjan takana on, enkä nyt mitenkään vihjaa, etteikö sen tarjoama hirvenliha ja vankka maalaisruoka muka riittäisi sekä määrällisesti että laadullisesti sellaiselle, joka ei ole metsän vaan kaupungin kasvatti. Päivällisen jälkeen kuljimme kahden joen risteyskohtaan muodostuneelle Mattawamkeag Point -särkälle, joka on kuulemma muinainen itäisten intiaaniheimojen ja mohawkien välisen taistelun tapahtumapaikka. Vaikka majatalossa istuvat miehet eivät olleet koskaan kuulleetkaan moista taistelusta, etsimme huolellisesti muinaisjäännöksiä. Löysimme vain joitakin nuolenkärjissä käytetyn kivilajin sirpaleita, joitakin rikkoutuneita nuolenkärkiä, yhden pienen lyijyluodin ja muutamia värikkäitä kiväärin tähtäinjiyviä, jotka kaiketi olivat peräisin varhaisilta turkismetsästysajoilta. Mattawamkeag oli leveä joki, mutta tähän aikaan vuodesta se oli niin matala ja kivikkoinen, että yli saattoi kulkea saappaat jalassa lähestulkoon kastumatta. Minun oli vaikea uskoa matkatoveriani, kun hän kertoi nousseensa jokea pitkin veneellä 50–60 mailia noiden kaukaisten ja kirveenkoskemattomien metsien halki. Nyt jokiveneellä olisi vaikea päästä sen suuta pidemmälle. Täällä valkohäntäkauriita³¹ ja karibuja³² – eli peuroja – pyydetään talvisin pihapiireistä.

Ennen kuin matkaseuramme saapui, ratsastimme Houltoniin johtavaa tietä seitsemän mailia Molunkukseen, missä Aroostookin tie yhtyy siihen ja missä on suuri, erään Libbeyn ylläpitämä majatalo metsän siimeksessä, ”Molunkus House”. Rakennuksessa oli suunnaton, ikään kuin tanssimiseen tai sotilaskoulutukseen tarkoitettu sali. Tässä maailmankolkassa ei näkynyt ihmisen läsnäolosta mitään muita merkkejä kuin tuo puinen palatsi, mutta silti se oli välillä tupaten täynnä matkalaisia. Vilkaisin piha-aukion yli kulman ympäri Aroostookin tielle, jonka suunnassa ei näkynyt lainkaan hakkuun jälkiä. Tielle näytti tänä iltana uskaltautuneen vain yksi mies Aroostookille tyypillisine vaunuineen. Istuinpukin alla kuormalavalla oli muutama pakaasi ja niiden vahtina nukkuva piski. Mies tarjoutui ilomielin viemään meiltä viestin mihin tahansa maan kolkkaan.